

польський коронний гетьман граф К. Браніцький, генерал-аншеф, князь Г. Потьомкін, російський полководець М.І. Кутузов та інші знані особи.

Таким чином, в період існування Козацької держави виникло та розвинулося нове явище, яке доцільно назвати козацькою військовою педагогікою, що стала елементом розвитку національної військово-педагогічної теорії та практики. Основою цієї практики військової науки склали ідеї козацького воєнного мистецтва, демократичні, гуманістичні основи навчання і виховання, формування особистості козака-лицаря з яскраво вираженим національним ідеалом. Козацька військова педагогіка була направлена на виховання українського патріота, незламного громадянина – борця за права народу, господаря та захисника своєї країни. Така система виховання була реалізована у козацьких сім'ях, січових, козацьких і братських школах та стала досягненням національної системи освіти. В ній вагомим місцем займали давні народні звичаї та традиції, що продовжували бутувати у козацький період історії. Цей факт обґрунтовується наявністю низки обрядів та ритуалів у сфері військової підготовки та побуту, що збереглися у Козацькій державі зазнавши протягом тривалого часу значної трансформації.

Список використаних джерел:

1. Тимчак Я.В. Військово-фізична підготовка в Україні (ІХ–ХVІІІ ст.) : дис. ... канд. наук з фіз. виховання і спорту : 24.00.02 ; Львівський держ. ін-т фізичної культури. Л., 1998. 204 л.

Євдокимов В.В.

доктор економічних наук, професор;

Лисак С.П.

здобувач,

Державний університет «Житомирська політехніка»

ПРАВОВИЙ МЕХАНІЗМ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ В СФЕРІ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ФІНАНСУВАННЮ ТЕРОРИЗМУ

Досліджуючи механізми державного управління, взагалі, та у сфері запобігання та протидії фінансуванню тероризму, зокрема, ми маємо констатувати, що базовим елементом забезпечення можливості їх ефективного функціонування, є створення відповідного рівня, сучасної законодавчої бази. Вочевидь, що процес удосконалення національного

антитерористичного законодавства має відбуватись постійно. У сучасних умовах законодавець має особливо швидко, адекватно та виважено реагувати на динамічні зміни у соціальній, політичній, економічній, військовій та криміногенній ситуаціях в державі, враховувати особливості реальних та потенційних, зовнішніх та внутрішніх загроз національній безпеці України.

28 квітня 2020 року набув чинності Закон України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» від 6 грудня 2019 року № 361-IX [3] (далі – ЗУ «Про запобігання...»).

Новий закон, як випливає з його преамбули, спрямований, поряд з іншим, на захист прав та законних інтересів громадян, суспільства і держави, забезпечення національної безпеки шляхом визначення правового механізму запобігання та протидії фінансуванню тероризму [3]. Одночасно ми маємо констатувати, що цей закон не тільки, досить органічно, доповнює в законодавчому просторі нашої держави інший базовий спеціальний закон – Закон України «Про боротьбу з тероризмом» від 20 березня 2003 року № 638-IV [2], а і безпосередньо реалізує положення низки міжнародних нормативно-правових актів щодо протидії терористичній діяльності в національному законодавстві саме в аспекті її фінансування та матеріального забезпечення, що є невід’ємним елементом, який забезпечує саме реальне існування терористичних груп та терористичних організацій.

У науковій літературі в контексті Міжнародної конвенції про боротьбу з фінансуванням тероризму (далі – Конвенції), зазначалось, що вона містить три базові положення, які безпосередньо стосуються обов’язку удосконалення норм національного законодавства щодо запобігання та протидії фінансуванню тероризму [5]. Зокрема, йдеться про: необхідність визнання фінансування тероризму злочином за національним законодавством про кримінальну відповідальність; забезпечення судового процесу у справах про такі злочини, що вже є похідним від передбачення відповідної норми у кримінальному кодексі; а також створення національної системи протидії терористичним актам. Таким чином, обидва вище вказані Закони України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» варто розглядати саме, як такі що були безпосередньо спрямовані на реалізацію положень Конвенції у національне законодавство України, а отже на послідовне виконання нашою державою узятих на себе за міжнародними нормативно-правовими актами, обов’язків із протидії тероризму. При цьому, саму Конвенцію необхідно оцінювати як міжнародно-правовий акт – джерело національного антитерористичного законодавства.

Загалом, об’єктивна потреба застосування тих чи інших заходів кримінально-правової охорони особи, суспільства та держави від під певних видів протиправних діянь не залишається раз і назавжди статично незмінною,

оскільки динамічні соціальні, економічні, політичні процеси у суспільстві, виникнення нових реальних та потенційних загроз щодо об'єктів кримінально-правової охорони неодмінно вносить свої корективи, на які держава (безпосередньо, її законодавець) має відповідним чином динамічно реагувати. Саме такою динамічною реакцією законодавця стало введення до системи вітчизняного законодавства про кримінальну відповідальність спочатку (у 2010 році) окремого виду кримінального правопорушення – фінансування тероризму, а в подальшому (у 2020 році), як реагування на появу нових загроз, на негативний процес підвищення рівня суспільної небезпеки таких діянь та на тлі їх стрімкого кількісного зростання протягом останніх років, як наслідок цілеспрямованої діяльності іноземних спецслужб та зовнішньої агресії стосовно нашої держави, принципова, на рівні новели, зміна диспозиції відповідної норми КК України, викликана саме внутрішньою необхідністю кримінально-правової охорони.

Важливо підкреслити, що тільки усвідомлення природи тероризму (терористичної діяльності) та, зумовлених нею зовнішніх проявів, в процесі здійснення процесу державного управління дозволяє мати обґрунтовану, виважену та чітку позицію щодо оцінки причин та наслідків конкретних негативних соціальних процесів в державі, реальних причин та штучно створених передумов їх утворення, форм, методів, способів та шляхів подолання спровокованого цим дисбалансу в суспільному житті, більш чітко визначати стратегію та тактику боротьби з вказаними суспільно небезпечними явищами, специфічні особливості прийняття управлінських рішень щодо діяльності в особливих умовах спеціально створеними для боротьби терористичними проявами в умовах зовнішньої агресії підрозділами правоохоронних органів.

При розробці та плануванні заходів державного управління щодо запобігання та протидії фінансуванню тероризму необхідно в обов'язковому порядку враховувати те, що діяльність терористичних груп та терористичних організацій, на відміну від загально-кримінальних організованих злочинних угруповань, доволі часто організаційно та матеріально забезпечується спецслужбами іноземних держав, що в такий спосіб намагаються здійснювати підривну діяльність проти України заради досягнення конкретних політичних цілей та прийняття певних політичних рішень на користь національних інтересів власних держав.

Говорячи про застосування кримінально-правових норм щодо осіб причетних до фінансування терористичної діяльності ніяким чином не можливо обійти питання виявлення такої злочинної діяльності за демаскуючими ознаками фінансовими аналітиками. На практиці отримання саме такої актуальної первинної інформації для оперативних підрозділів правоохоронних органів є дуже важливим, оскільки саме вона, на рівні із інформацією, що отримується з негласних джерел розвідувальними та контррозвідувальними органами, стає підставою для заведення оперативно-розшукових справ та відповідного проведення оперативно-розшукових

заходів щодо документування і своєчасного припинення протиправної діяльності, викриття і притягнення винних до кримінальної відповідальності чи застосування передбачених ч. 4 ст. 258-5 КК України механізмів звільнення від кримінальної відповідальності стимулюючих позитивну посткримінальну поведінку спрямованих на повне викриття злочинного механізму.

В даному випадку йдеться безпосередньо про центральний орган виконавчої влади – Державну службу фінансового моніторингу України (далі – Держфінмоніторинг), що є підрозділом фінансової розвідки – призначеним для протидії відмиванню коштів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму. Держфінмоніторинг є національним центром для отримання та аналізу повідомлень про підозрілі операції та іншої інформації, яка має відношення до відмивання коштів, пов'язаних предикатних злочинів і фінансування тероризму, та для розповсюдження результатів цього аналізу [4]. Він належить до різновидів фінансової розвідки так званого «адміністративного типу».

Так, згідно Звіту Державної служби фінансового моніторингу України за 2020 рік, цим органом фінансової розвідки протягом року до правоохоронних органів передано 75 матеріалів (з них 52 узагальнених матеріали та 23 додаткових узагальнених матеріали) щодо фінансових операцій осіб, які у тому числі за інформацією правоохоронних органів, можуть бути пов'язані, з фінансуванням тероризму/сепаратизму; осіб, які публічно закликають до зміни чи повалення конституційного ладу або зміни меж території або державного кордону України [1]. Вочевидь значення Держфінмоніторингу для виявлення протиправної діяльності із фінансування тероризму, а отже подальшого застосування заходів кримінально-правової протидії важко переоцінити.

На практиці ефективність боротьби з терористичною діяльністю значною мірою обумовлена саме ефективністю заходів, що вживаються системою державного управління для запобігання та протидії фінансуванню тероризму. Вітчизняний та міжнародний досвід вказує на пряму залежність кількості та тяжкості терористичних актів від матеріального та фінансового забезпечення терористичної діяльності. І тут, безумовно, повинен застосовуватись весь арсенал кримінально-правових засобів протидії терористичним злочинам.

Сучасна система заходів державного управління із запобігання та протидії фінансуванню тероризму в обов'язковому порядку повинна включати в себе комплекс розвідувальних та контррозвідувальних заходів, що має здійснювались безпосередньо спецслужбами нашої держави, усіма, суб'єктами національного розвідувального співтовариства, з використанням можливостей спецслужб держав, що є стратегічними партнерами України, у тісній взаємодії з оперативними підрозділами правоохоронних органів та із залученням громадськості.

Список використаних джерел:

1. Звіт Державної служби фінансового моніторингу України за 2020 рік.
URL: <https://fiu.gov.ua/assets/userfiles/0350/zvity/PublicZvit2020.pdf>
2. Про боротьбу з тероризмом: Закон України від 20 березня 2003 року № 638-IV.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/638-15/print>
3. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення : Закон України від 14 жовтня 2014 року № 1702-VII.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/912-20#Text://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1702-18#Text>
4. Про затвердження Положення про Державну службу фінансового моніторингу України : Постанова Кабінету Міністрів України від 29.07.2015 р. № 537.
URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/537-2015-%D0%BF>
5. Шамара О.В. «Фінансування тероризму» – «фінансування терористичної діяльності»: співвідношення понять та їх розуміння для застосування у правозастосовчій практиці. *Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика)*. 2011. Вип. 24. С. 84–90.

Криничко Л.Р.

кандидат медичних наук, здобувач;

Мотайло О.В.

здобувач,

Державний університет «Житомирська політехніка»

ХАРАКТЕРИСТИКА РІВНІВ СИСТЕМИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

Систему охорони здоров'я необхідно розглядати як систему, створену для подолання негативних тенденцій, які є результатом надмірної децентралізації управління, порушення єдності місцевого, регіонального та національного рівнів шляхом формування та реалізації політики з охорони здоров'я населення на основі системного підходу. Системний підхід являє собою методологію цілісного, системного сприйняття об'єктивної дійсності і спирається на діалектичний матеріалізм. Є і інше визначення: системний підхід являє собою сукупність методологічних принципів і теоретичних положень, що дозволяють розглядати кожен елемент системи в його зв'язку і взаємодії з іншими елементами, простежувати зміни, що відбуваються в системі в результаті зміни окремих його елементів, вивчити специфічні системні якості; робити обґрунтовані висновки щодо закономірностей розвитку системи, визначати оптимальний режим її функціонування.